

ГОД ПАСЛЯ З'ЕЗДА

Прайшоў год з таго часу, як у Маскве, у Крамлёўскім Палацы з'ездаў, працаваў XXII з'езд Камуністычнай партыі Савецкага Саюза. Гэты гістарычны з'езд з'явіўся трыумфам нашай партыі, якая вырасла з нетраў народа, створана народам і беззапаветна служыць народу. Пад кіраўніцтвам партыі камуністаў у кастрычніку 1917 года народ звергнуў уладу памешчыкаў і капіталістаў і стварыў дзяржаву рабочых і сялян. Бедная, адсталая, паўкаланіяльная ў мінулым Расія ператварылася ў адну з магутнейшых дзяржаў свету, з якой не лічыцца ўжо не можа ні адна краіна нашай планеты. За сорак пяць год існавання Савецкай улады ў нас канчаткова перамог сацыялізм. XXII з'езд прыняў новую, трэцюю Праграму партыі — праграму пабудовы камунізма. У ёй абгулены багачэйшы вопыт народа і партыі ў барацьбе за перамогу камунізма, вопыт міжнароднага рэвалюцыйнага руху. У сьвядомасьці і сэрца кожнага сумленнага чалавека глыбока запалі словы гэтага Камуністычнага маніфэста нашай эпохі: «Камунізм выконвае гістарычную місію збаўленьня ўсіх людзей ад сацыяльнай няроўнасці, ад усіх форм прыгнёту і эксплуатацыі, ад жахаў вайны і ўсталявае на зямлі Мір, Працу, Свабоду, Роўнасьць, Брацтва і Шчасце ўсіх народаў».

На XXII з'ездзе было абвешчана — праз 20 год у нашай краіне будзе пабудавана камуністычнае грамадства. Гэта значыць, што ўжо цяперашняе пакаленьне людзей будзе жыць пры камунізме. Каб пабудоваць камунізм, трэба стварыць трывалую матэрыяльна-тэхнічную базу, вырасьціць, выхавать новага чалавека.

За дваццаць год выпуск прамысловай прадукцыі ў нашай краіне ўзрастае больш чым у шэсьць разоў, сельскай гаспадаркі — у тры разы. У бліжэйшае дзесяцігоддзе Савецкі Саюз перагоніць ЗША па вытворчасці прадукцыі на душу насельніцтва.

Пасля гістарычнага з'езда партыі прайшоў толькі адзін год. А як многа зроблена працавітымі рукамі савецкіх людзей за гэты час. Планы, намечаныя нашай партыяй, пачалі здзяйсняцца. Хуткімі тэмпамі развіваецца прамысловасць, сельская гаспадарка, навука, культура.

Сярэднегадавы прырост прамысловай прадукцыі за першыя тры гады сямігодкі склаў 10,1 працэнта. Кожны дзень пасля XXII з'езда наша краіна давала столькі машын, колькі дарэвалюцыйная Расія выпускала за год. За дзевяць месяцаў выплаўлена чыгуны 40,9 мільёна тон, сталі — 56,5 мільёна тон, выраблена металарэзных станкоў 131 тысяч штук, цеплавозаў магістральных — 1110 штук, сельскагаспадарчых машын — на 858 мільёнаў рублёў. Выраблена гадзіннікаў усіх відаў 19,3 мільёна штук, 3,1 мільёна радыёпрыёмнікаў і радыёў. Атрымана мяса 2,7 мільёна тон, масла жывёльнага 699 тысяч тон.

Поспехі нашай навукі неперайздзеныя. Групаў касмічны па-

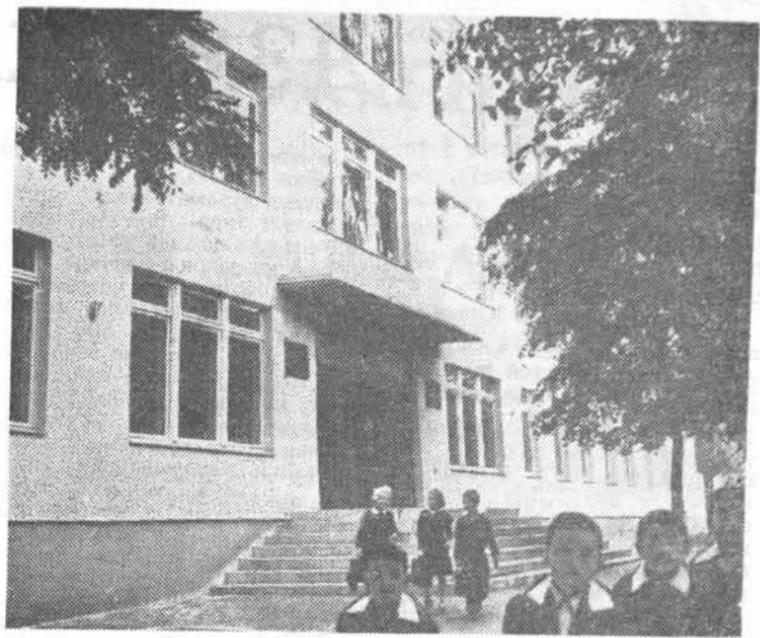
лёт савецкіх лётчыкаў-касманautaў Андріяна Нікалаева і Паўла Паповіча ўзрушыў увесь свет. Нашы суайчыннікі, якія жывуць далёка за межамі Радзімы, з пацудом горадзі за сваю Бацькаўшчыну гавораць аб дасягненні нашай навукі і жадаюць яшчэ большых поспехаў савецкім людзям у далейшым пакарэнні космасу.

Разам з усімі савецкімі рэспублікамі змагаецца за паспяховае выкананне задач будаўніцтва камунізма і наша Беларусь.

План дзевяці месяцаў прамысловай прадпрыемства горада Мінска выканалі на 103 працэнта. Добрую, высакаякасную, прыгожую прадукцыю выпускалі радыёзавод, камвольны і тонкасукожны камбінаты. Шахцёры Салігорска працуюць ужо ў лік лістапада. Сотні тон сталі звыш плана вы-

вялічылі за дзевяць месяцаў у параўнанні з такім жа перыядам мінулага года вытворчасць мяса 158 калгасаў і 29 саўгасаў толькі адной Мінскай вобласці. Гаспадаркі Слуцкага раёна атрымалі па 26,6 цэнтнера мяса на сто гектараў сельгасугоддзя. У Любанскім раёне сабрана па 300-350 цэнтнераў цукровых буракоў з кожнага гектара.

XXII з'езд падкрэсліў, што камунізм ствараецца настойлівай працай усіх членаў нашага грамадства. На прадпрыемствах, у саўгасах, калгасах савецкія людзі ўкладваюць у працу ўсю сваю кміласць, майстэрства, страсць. Яны ведаюць, што яшчэ многа наперадзе спраў. Але народ любіць сваю камуністычную партыю, верыць ёй, а таму ўпэўнены, што Праграма, вызначаная XXII з'ездам, будзе паспяхова выканана.

16 новых школ уступіла ў строй к пачатку навучальнага года ў Брэсцкай вобласці, у тым ліку дзве школы ў Брэсце. На здымку: новая школа № 18 па вуліцы Леніна ў Брэсце. Фота В. Германа.

Слаўся, Айчына ты наша свабодная!

Голас РАДЗІМЫ

ВЫДАННЕ БЕЛАРУСКАЙ СЕКЦЫІ КАМІТЭТА ЗА ВЯРТАННЕ НА РАДЗІМУ І РАЗВІЦЦЕ КУЛЬТУРНЫХ СУВ'ЯЗЕЙ З СУАЙЧЫННІКАМІ

№ 84 (668)

Кастрычнік 1962 г.

Год выдання 8-ы

Перадавача намотчыца Лідскага завода электравырабаў камсамолка Данута Клінтэвія. Фота А. Перахода.

плавлі сталявары Мінскага трактарнага завода Аляксандр Азараў, Іван Кісялёў і іншыя. Прамысловасць усёй беларускай рэспублікі няспынна развіваецца, нарошчвае тэмпы. На машынабудаўнічых прадпрыемствах Саўнаргаса БССР у першым паўгоддзі 1962 года ўкаранена больш як 60 аўтаматычных, паўаўтаматычных і механізаваных паточных і канвеерных ліній, каля 300 высокапрадукцыйных спецыяльных і агрэгатных станкоў, аўтаматаў, паўаўтаматаў.

За дзевяць месяцаў 1962 года прадпрыемствы Мінска выпусцілі звыш плана 3700 тэлевізараў, 699 радыёў і радыёпрыёмнікаў, 6597 веласіпедаў, 68,6 тысячы пар абутку.

22 мая 1962 года ўступіў у строй першы беларускі атамны рэактар.

У Беларусі толькі за 6 месяцаў гэтага года здадзена ў эксплуатацыю жылых дамоў агульнай плошчай больш як 400 тысяч квадратных метраў.

Ва ўсёй краіне вядзецца вялікая і адказная бітва за ўздым сельскай гаспадаркі. Сёлта была халодная дажджлівая вясна, такім жа дажджлівым, няласкавым было лета. Працаўнікам вёскі давялося сустрэцца з цяжкімі выправаваннямі. І нават у такіх неспрыяльных кліматычных умовах былі дасягнуты поспехі.

Больш чым на 20 працэнтаў па-

17 кастрычніка 1962 года ў Савецкім Саюзе праведзен чарговы запуск штучнага спадарожніка Зямлі «Космас-10».

На борце спадарожніка ўстаноўлены: навуковая апаратура, прызначаная для працягу даследаванняў касмічнай прасторы ў адпаведнасці з праграмай, аб'яўленай ТАСС 18 сакавіка г. г., радыёперадатчык, які працуе на частаце 19,995 мегагерц, радыёсістэма для дакладнага вымярэння элементаў арбіты і радыётэлементрычная сістэма для перадачы на Зямлю даных аб рабоце прыбораў і навуковай апаратуры.

Устаноўленая на спадарожніку апаратура працуе нармальна.

Савецкі Саюз перагнаў ЗША па выплаўцы сталі

Карэспандэнт ТАСС Г. Фрыман перадае з Нью-Йорку: У трэцім квартале гэтага года ў Савецкім Саюзе было атрымана больш сталі, чым у Злучаных Штатах. Аб гэтым сведчаць даныя Інстытута жалеза і сталі, згодна з якімі выплаўка сталі ў ЗША ў трэцім квартале складала 20 523 тысячы кароткіх тон, або каля 18 615 тысяч метрычных тон. За той жа перыяд у Савецкім Саюзе было атрымана 18 900 тысяч метрычных тон сталі.

Той факт, што ў трэцім квартале Савецкі Саюз перагнаў Злучаныя Штаты ў гэтай важнай галіне эканомікі, тлумачыцца ростам савецкай металургічнай прамысловасці і няздольнасцю Злучаных Штатаў выкарыстоўваць усе свае вытворчыя магутнасці.

сталывання. Добрая справа знайшла паслядоўнікаў і на іншых участках.

На заводзе шырокі размах атрымала саборніцтва за камуністычную працу. Звыш 500 рабочых заваявалі высокае званне ўдарицаў. Сярод іх сталявары Азараў і Кісялёў, наладчыкі Гардзіеўскі і Ліштван, токары Кузіна і Якубовіч і многія іншыя.

Краіна паставіла перад нашым калектывам адназначныя задачы. Ужо сёлта мы павінны даць 45 тысяч трактараў (у 1959 годзе з канвеера завода было знята 30 тысяч). У 1963 годзе трэба будзе выпусціць 60 тысяч машын.

Б. СІВАК, дырэктар Мінскага трактарнага завода, дэлегат XXII з'езда КПСС.

НАСТРЫМНА ляціць час. Ужо прайшоў год з дня адкрыцця гістарычнага XXII з'езда нашай партыі, які наметіў шляхі будаўніцтва камунізма.

Для калектыву мінскіх трактарабудаўнікоў гэта быў год напружанай працы. Без спынення вытворчасці пачат выраб машын новай мадэлі. Пераход на новую мадэль выклікаў ломку ўсёго, што было наладжана за многа год работы. Трэба было зманціраваць аўтаматычныя лініі і сотні спецыяльных і агрэгатных станкоў, зрабіць сваімі сіламі тысячы гарачых і халодных штампаў, многія тысячы назваў рэжучага і вымяральнага інструменту, пабудоваць і запусціць галоўны канвеер. Рабочыя, інжынеры, тэхнікі, увесь калектыв трымаў экзамен

Наш уклад — тысячы трактараў

на сталасць. І вытрымаў яго паспяхова.

Гадавіну з дня адкрыцця XXII з'езда КПСС калектыв сустрэў новымі поспехамі ў працы. Выпушчана на мільёны рублёў звышпланавай прадукцыі, у тым ліку 40 трактараў.

За дзевяць месяцаў гэтага года мы далі механізатарам краіны 31 240 трактараў і ў IV квартале дадзім яшчэ 13 800. Гэта будзе наш уклад у аснашчэнне сельскай гаспадаркі новай высокапрадукцыйнай тэхнікай.

Завод працуе і расшырае свае вытворчыя магутнасці. У строй дзюечых уступіла новае нарыхтоў-

чае аддзяленне кавальскага цэха, аснашчанае высокапрадукцыйным абсталяваннем. Будуюцца новы чыгуналіцейны корпус, у якім цяжка ручная праца будзе звядзена да мінімуму.

Сотні назваў дэталей паступаюць з прэсавага цэха на галоўны канвеер завода. На транспарціроўцы гэтых дэталей занята многа аўтамашын, трактараў, рабочых. У цяперашні час на заводзе манціруецца спецыяльны штурхаючы канвеер, які злучыць прэсавы цэх з цэхам зборкі трактараў. Укараненне яго рэзка скароціць цяжкую ручную працу. У цэхах укаранены таксама 34 ме-

ханізаваныя паточныя лініі, эманціраваны ўстаноўкі зваркі тэрменем і зваркі ў асяроддзі вуглякіслага газу. Тэрмісты ўкаранілі бязмуфельны эмантацыйны агрэгат, які замяніў сем гартавальных печоў. Рад станкоў аснашчан сродкамі актыўнага кантролю і інш.

Тэхнічны прагрэс патрабуе ўсё большых ведаў, культуры, творчасці. Тысячы трактаразаводцаў вучацца ў гуртках тэхнічнага навучання, звыш 1250 з'яўляюцца студэнтамі вышэйшых і сярэдніх спецыяльных навучальных устаноў, больш як 600 займаюцца ў школах рабочай моладзі.

Вялікі ўклад у барацьбу за тэхнічны прагрэс уносяць радыялізатары завода. Яны ўкаранілі сёлта 1 680 прапаноў, унеслі ў скарбонку сямігодкі каля 6 мільёнаў рублёў.

Творчай ініцыятывай, наватарскімі пачыненнямі багаты заводскі калектыв. Кожнае з іх — крок наперад у барацьбе за рост прадукцыйнасці працы. Калектыв участка гідравузла механічнага цэха № 4, дзе старшым майстрам Васількоў, уступіў з каштоўнай ініцыятывай — на год раней тэрміну асвоіць праектныя магутнасці новага аб-

ДЗЯРЖАВА — ГЭТА МЫ

Амаль заўсёды пры сустрэчах за рубяжом піянеру космасу Юрыю Гагарыну гавораць: «Вы здзейснілі подзвіг».

— Я лічу, — адказвае ў такіх выпадках касманаўт. — што, у першую чаргу, гэта подзвіг майго народа, які забяспечыў сваёй самааададанай працай незвычайны палёт.

Безумоўна, словы Юрыя — адказ вельмі сціплага па натуры чалавека. І ў той жа час у іх закладзен глыбокі сэнс. Мы — калектывісты. Мы адкінулі проч законы мінулага, якія сцвярджаюць, што чалавек чалавеку — воўк. Для кожнага савецкага чалавека стала прывычным дбаць у першую чаргу пра інтарэсы калектыву, інтарэсы дзяржавы.

Дзяржава — гэта мы! — сцвярджалі колісь і на нашай зямлі капіталісты і памешчыкі, якія прывыклі сабе плён працы шматмільённых заняволаных мас. Колькі журботных песень склаў аб тых, адыйшоўшых у нябыт, цяжкіх часінах народ. Спяваў ён аб сваёй сіроцкай долі, аб тым, што яму адводзілася самая прыкрыя роля на зямлі: рабіць тоўстымі партманеты ўладароў — багачей, а самому радавацца зарэсцывеламу кавалку хлеба.

Затое сёння на нашай зямлі простыя людзі ў тым жа самым «Дзяржава — гэта мы» ўкладваюць новы сэнс. Пачуцці савецкіх людзей падпарадкаваны высокаму ідэалу — быць карыснымі грамадству, ствараць для яго ўсё новыя матэрыяльныя і духоўныя багацці. Вызвалены ад эксплуатацыі і рабскай залежнасці чалавек адчуў плён калектывнай працы.

У савецкіх людзей стала правай жыццям: інтарэсы дзяржавы — вышэй за ўсё. Яны добра разумеюць, што агульны здабытак ёсць таксама і здабытак кожнага. На змену пачуццю прагнасці да накуплення прышло жаданне зрабіць прыгожым і багатым жыццё кожнага чалавека на зямлі, бачыць сваё асабістае шчасце ў шчасці ўсяго калектыву.

Замежным турыстам, якія нядаўна пабылі на Мінскім заводзе аўтаматычных ліній, расказалі пра такі выпадак. Рабочы Аляксандр Філіч, працуючы на начной змене, прыдумаў арыгінальны свёрдзел. І замест 70 дэталяў па норме, ён пачаў вырабляць 500. Безумоўна, ніхто яшчэ не ведаў, як яму гэтага даялося дабіцца. І нават па закону вынаходніцтва, які дзейнічае ў нас, Філіч меў поўнае права толькі адзіна карыстацца матэрыяльнай выгадай ад сваёй рацыяналізатарскай прапановы на працягу шасці месяцаў. Але ж ён назаўтра ж раніцай паказаў свой новы свёрдзел нарміроўшчыку і папрасіў унесці адпаведныя змены ў расцэнку аплаты яго працы. Хутка Філіч знаёміў з прынцыпам будовы гэтага свёрдзела ўсіх таварышаў па цэху, дапамог ім працаваць панаваму.

— А не здаецца вам, паважаны, што вы ў гэтым выпадку шмат траціце? — запытаў у Філіча адзін з турыстаў.

— Не, не здаецца. Нічога я не трачу. У выйгрышы і я, і мае таварышы. І мая дзяржава, — пад агульнае адабраенне прысутных адказаў замежнаму госцю рабочы. А потым, памаўчаўшы крыху, дадаў:

— Мне шчыра шкада тых, хто не разумее светлага чалавечага пачуцця — пачуцця таварыскасці, жадання зрабіць добрае не толькі для сябе, а і для іншых.

Так, толькі шчырай заклапочанасцю аб інтарэсах сваёй дзяржавы, можна вытлумачыць, напрыклад, патрыятычны рух гаганаўцаў, які набыў вялікую папулярнасць у нашай краіне. Ніхто, безумоўна, не загадваў ткачысе з Вышневалочкага камбіната Валанціне Гаганавай перайсці з перадавой брыгады ў адстаючую, атрымоўваць на новым месцы работы меншы за-

рабатарак, а значыць, ісці на пэўную матэрыяльную страту. І не за славай гналася гэтая простая жанчына. Глыбокае ўнутранае меркаванне зрабіць як мага больш карыснага для сваіх сябровак, для калектыву, для дзяржавы кіравала ў гэтым выпадку яе пмысламі. І аб тым, што сэрца Гаганавай білася ва ўнісон з думкамі ўсіх савецкіх людзей, сцвярджаюць тысячы яе паслядоўнікаў.

Усёй Беларусі добра вядома наватар Віцебскага дыванолага камбіната Петр Клімоў. Па прыкладу Гаганавай ён тры разы ўзначальваў адстаючыя ўчасткі работы і выводзіў іх калектывы ў перадавыя. І такіх, як Гаганова, Клімоў, у нашай рэспубліцы — сотні, а ва ўсёй краіне — тысячы.

Гавораць, што праца — люстэрка душы чалавечай. Але ні да кога так не падыходзіць гэтае сцвярдженне, як да савецкіх людзей. Лакі імперыялізму вельмі часта паклёніваюць, што, маўляў, у Савецкай краіне людзі працуюць з-пад прымусу і вельмі абыякавы да вынікаў сваёй працы. Толькі становіцца ўсё меней і меней прастакоў, якія б верылі ў гэтыя няўклонныя байкі буржуазных пісак. Сапраўды, каму ж лепей жывецца і ахвотней працуецца: чалавеку, які гне карак на дыюпонаў і рафелераў і дрыжыць за свой заўтрашні дзень, ці ўладару сваёй волі, сваіх неабсяжных палеткаў і магутных заводаў, вызваленаму ад усялякай эксплуатацыі? Савецкія людзі, гэтыя, як пра іх гаворыць буржуазная прапаганда, «рабы камунізма», першымі вырваліся ў космас, з неабсяжных вышэйшых паслалі прывітанне ўсім народам планеты. Ды ці толькі ў гэтым мы сёння першыя?

Апалагеты капіталізму сцвярджаюць: ёсць, маўляў, і пры сацыялізме поспехі, але ж

у ахвяру пры гэтым прыносяцца інтарэсы простых людзей. І гэта таксама зласлівы паклёп на сацыялістычны лад.

Што ж, давайце зноў звернемся да фактаў. Тры чвэрці нацыянальнага даходу ў сацыялістычных краінах ідуць на завальнае патрэбнасці насельніцтва. Савецкая дзяржава гарантуе кожнаму грамадзяніну права на працу, адпачынак, вучобу. У нашай краіне дзеці нават не разумеюць, што азначае слова «беспрацоўны». Яно ж, як дамоклаў меч, вісіць над кожным замежным рабочым. Ці ж не абвінавачваннем буржуазнаму ладу жыцця з'яўляецца тое, што ў дзяржаве «вольнага свету», як хвалебна называюць капіталісты Злучаных Штатаў Амерыкі, налічваецца тры з палавінай мільёны беспрацоўных, што складае 5,8 працэнта агульнай колькасці ўсіх рабочых краіны.

Яшчэ пяць год таму назад мы абганілі ўсе капіталістычныя краіны па колькасці пабудаваных кватэр на тысячу жыхароў. Плата за кватэру ў нашай краіне складае вельмі пазначны працэнт заробтку працоўных. А вось у Злучаных Штатах Амерыкі за кватэру з трох пакояў трэба штомесяц аддаць 125 долараў. Такія грошы не пад сілу плаціць нават высокакваліфікаванаму рабочаму.

Быў час, калі амаль кожны жыхар нашай краіны ставіў крыжык замест уласнага подпісу. Цяпер у нас штогод вучыцца не менш чым 50 мільёнаў чалавек. У мінулым годзе вышэйшыя навучальныя ўстановы нашай краіны наведвала студэнтаў на паўмільёна болей, чым у Злучаных Штатах Амерыкі або амаль у чатыры разы болей, чым у Англіі, Францыі, Італіі і Заходняй Германіі разам узятых. Мы, савецкія людзі, адмаўляемся нават разу-

мець паводзіны амерыканскіх расістаў, якія ўчынілі крываваую бойню ў Оксфардзе, каб не дапусціць да вучобы простага негрыянскага хлопца Джэймса Мерадзіта. Не, такая славатая амерыканская «дэмакратыя» непрыёмальная ні для каго, яе гнеўна асуджаюць працоўныя ўсіх краін. Ганьбай Амерыкі называюць выпадак у Оксфардзе нават самі жыхары гэтай дзяржавы.

З далёкай мінуўшчыны да нашых дзён дайшло такое паданне. Воін паклікаў да сябе сыноў, даў кожнаму па пучку стрэл і загадаў зламаць іх. Колькі ні стараліся сыны, нічога ў іх не атрымалася.

— А цяпер глядзіце, — воін выцягнуў з пучка стрэлы па адной і ламаў іх па чарзе. — У аднаго — непераможнасць, у другога — пераможнасць, у трэцяга — пераможнасць і пераможнасць. Гэтую простую ісціну ведалі людзі з даўня-даўно. Але прыватная ўласнасць і пастаяннае імкненне задаволіць толькі свае асабістыя эгаістычныя інтарэсы раз'ядноўвалі людзей. Толькі пад сіягам сацыялістычнай дзяржавы назаўсёды запалымела братэрства ўсіх працоўных, якія зрабілі сваім дэвізам словы пралетарскага гімна:

«Мы наш, мы новы свет збудуем, той стане ўсім!».

Многім буржуазным тэарэтыкам, выхаваным на законах уласніцтва і індывідуалізму, вельмі цяжка зразумець прычыны шматлікіх спраў савецкіх людзей, накіраваных на ўмацаванне сваёй дзяржавы, сацыялістычнага ладу. Усё гэта яны адносяць на кошт камуністычнай прапаганды. Што ж, тым горш для іх. Але ж нельга схаваць праўду, як нельга схаваць сонца. Праўда аб жыцці савецкіх людзей, заснаваным на прынцыпах дружбы, роўнасці і братэрства, настолькі рэальна бівае цемру ночы, якую стварылі капіталісты для народаў сваіх краін.

Аркадзь АФАНАСЬЕВ, журналіст.

Па гарадах і вёсках БЕЛАРУСІ

Яшчэ зусім нядаўна, за «польскім часам», калі тут гаспадарылі паны, горад Баранавічы быў нічым не прыкметны. Толькі буйны чыгуначны вузел увёў яго на старонкі энцыклапедыі. Фашысцкія акупанты, пакідаючы беларускае зямлю пад магутным націскам Савецкай Арміі, у бяспільнай злосці разбурылі і тое, што тут ужо было пабудавана.

З першых жа дзён вызвалення беларускі народ прыняўся за аднаўленне сваіх гарадоў і сёл. Непазнавальна змяніліся і Баранавічы. Нават не верыцца, што там, дзе былі кучы руін, выраслі новыя, вялікія, прыгожыя чатырох- і пяціпавярховыя добраўпарадкаваныя дамы. Цяпер забудовваюцца такімі дамамі цэлыя кварталы. Вуліцы Камсамольская, Леніна ператварыліся ў чудовыя праспекты.

Нямала прамысловых прадпрыемстваў створана тут за пасляваенны перыяд. Зараз поўным ходам будзеца буйнейшы тэкстыльны камбінат. Побач з ім выраі чыгуначны вузел. Прыгожыя і добраўпарадкаваныя вакзалы на станцыях Баранавічы — Палескія і Цэнтральныя ўпрыгожваюць горад і ветліва сустракаюць гасцей. Тут усё прадугледжана для клапацілівага абслугоўвання пасажыраў: абсталюваныя пакой адпачынку, па-

кой маці і дзіцяці, чырвоны куток і медыцынскі пункт.

Старыя чыгуначнікі расказваюць, што пры панскай Польшчы тут была на вузеле толькі маленькая амбулаторыя з адным урачом, а цяпер для абслугоўвання рабочых і служачых чыгуначнікаў і членаў іх сем'яў працуе бальніца на 125 ложкаў з хірургічным, тэрапеўтычным, дзіцячым аддзяленнямі, спецыялізаванымі вочнымі, вушнымі і неўралагічнымі ложкамі. Пры бальніцы — паліклінічнае аддзяленне з разгорнутым спецыялізаваным прыёмам па ўсіх ас-

Ударніца камуністычнай працы Брэскай швейнай фабрыкі камсамолка Надзежда Данілюк. Фота Л. Папковіча.

КАБ ЛЮДЗІ БЫЛІ ЗДАРОВЫЯ

ноўных спецыяльнасцях, з добрым медыцынскім абслугоўваннем. Наяўнасць трох рэнтгенаўскіх дыягнастычных кабінетаў, выдатна абсталюваных навішымі апаратамі, трох клінічных лабараторый, электракардыаграфічнага кабінета забяспечваюць добрае клінічнае абслугоўванне хворых. У барацьбе за зніжэнне захворванняў і траўматызму, а таксама ў барацьбе за поўную ліквідацыю інфекцыйных захворванняў на першым плане стаіць прафілактычная работа на буйных чыгуначных прадпрыемствах вузла. У паравозным і вагонным дэпо ёсць

здраўпункты з кругласутачным дзяжурствам медперсоналу. Санітарна-эпідэміялагічная станцыя на вузеле праводзіць вялікую прафілактычную работу.

У выніку правядзення прафілактычных мерапрыемстваў рэзка знізілася агульная захворванне, вытворчы і бытавы траўматызм. Для аказання медыцынскай дапамогі ў начны час працуе пункт неадкладнай медыцынскай дапамогі з дзяжурным урачом і санітарнай машынай.

На варце здароўя чыгуначнікаў на вузеле зараз працуе 59 урачоў і 121 чалавек сярэдняга медыцынскага персоналу.

Я. АЛЬХІМЕНАК.

ЗАМЕСТ УБОГІХ ХАЦІНАК...

У вёску Людвінава Міёрскага раёна заехала Марыя Карабарай — гасця з Францыі. 33 гады назад яна пакінула родныя мясціны і паехала шукаць шчасця. На чужыне страціла здароўе, сілы, але шчасця не знайшла. Тое, што яна ўбачыла ў роднай вёсцы, глыбока ўсхвалявала яе.

Замест былых убогіх хацінак стаяць светлыя прасторныя дамы. У кожнай сям'і радыёпрыёмнікі, веласіпеды, прыгожыя мэбля, уласныя гаспадаркі.

Убачыла гасця, як жыўць тыя, хто не так даўно вярнуўся з капіталістычнага «раю». Брат яе Іван Івашкевіч працуе ў калгасе, мае добры дом і поўны дастаток. Яго старэйшая дачка Марыя заканчвае дзесяцігодку і збіраецца паступіць у інстытут. Малодшая — Валя восенню пойдзе ў першы клас.

Знайшоў шчасце, вярнуўшыся на Радзіму, і Ваміль Высоцкі. Цяпер ён адзін з лепшых кукурузаводаў раёна. Як удзельнік Выстаўкі дасягненняў народнай гаспадаркі атрымаў узнагароды.

— Я рада за вас, землякі. Прыеду ў Францыю і раскажу ўсім, што бачыла ў Савецкім Саюзе, — гаварыла аднаўскаюцам Марыя Карабарай.

І. СУЧКОУ.

Баранавічы сягоння. Новыя жылыя дамы па вуліцы імя Леніна. Фота А. Перахода. Фотакроніка ВЕЛТА.

Думкі, пачуцці, уражанні

Пішчыце

ЗЕМЛЯКІ...

роду, як яны святкавалі дзень 7 лістапада дома і як сустракаюць за мяжой.

Сёння мы пачынаем друкаваць гэтыя пісьмы.

У сувязі з 45-ай гадавінай Вялікага Кастрычніка ў рэдакцыю газеты «Голас Радзімы» паступіла шмат пісьмаў з-за мяжы ад нашых землякоў. У гэтых пісьмах яны выказваюць свае думкі, пачуцці да Радзімы, да савецкага народа. У многіх пісьмах суайчыннікі дзеліцца ўспамінамі аб тым, як яны сустралі рэвалюцыю і тую змены, якія яна прынесла нашаму на-

ЛУЧЫМ СЯ СЭРЦАМІ

7-га лістапада беларускі народ на Бацькаўшчыне адзначае вялікае свята рабочых — 45-ую гадавіну Кастрычніка.

Пасля Кастрычніцкай рэвалюцыі Беларусь заняла ганаровае месца паміж народамі свету. Сорак пяць год мінула з таго гістарычнага дня. І за гэтыя гады адсталі раней беларускі народ здолелі пабудаваць новыя гарады, новыя сёлы, фабрыкі, заводы. Беларусь стала індустрыяльнай краінай, а народ з непісьменнасці выйшаў на арэну культуры і асветы.

Да часу Кастрычніцкай рэвалюцыі беларускі народ быў парабкам. Цэлыя дзесяцігоддзі сяляне нашыя, рабочыя і інтэлігенты змагаліся супраць розных акупантаў за сваё права жыць вольна і незалежна на зямлі сваіх продкаў.

Наш беларускі народ змагаўся супольна з рускім і украінскім народамі за свае правы. Гэтым самым ён даказаў сваю непрымрымасць да акупантаў, даказаў сваю гатоўнасць скінуць ярмо чужацкае эксплуатацыі. Беларускі народ актыўна ўдзельнічаў у Кастрычніцкай рэвалюцыі.

Польскім панам, памешчыкам і генералам удалося захапіць Заходнюю Беларусь. На працягу дваццацігадовага панявольлення турмы і канцлагеры былі напоўнены беларускімі патрыётамі. Зноў гінулі тысячы найлепшых сыноў і дачок нашай нацыі, зноў вуліцы сёл і гарадоў Беларусі былі напоўнены тысячамі беспрытульных сірот, змушаных паміраць галоднай смерцю.

17 верасня 1939 года — векапомны дзень. Заходняя Беларусь вызвалілася з крывавага кіп-

цюроў польскіх памешчыкаў, шляхты і князёў. Але радасць наша была нядоўгай, бо на месца польскаму ярму ішло новае, печуваное ў гісторыі свету фашыскае. І зноў Савецкая Армія, у якой служылі і сыны-беларусы, распачала геральчны наступ на ўсіх франтах другой сусветнай вайны, які закончыўся поўным разгромам гітлераўскай Нямецчыны. Беларусь зноў стала вольнай і незалежнай Савецкай Сацыялістычнай Рэспублікай. Радасць зноў напоўніла сэрца кожнага селяніна, рабочага і інтэлігента. Беларускі народ прыступіў да адбудовы зруйнаванай Бацькаўшчыны.

Дарагія браты беларусы на эміграцыі і Бацькаўшчыне!

Ушаноўваючы 45-ю гадавіну Вялікай Кастрычніцкай рэвалюцыі, заклікаю вас усімі сіламі, сродкамі аб'яднацца ў адну сям'ю для мэты забеспячэння міру на ўсім свеце ды старацца ўстанавіць салідарнасць з усімі іншымі народамі.

У святочныя дні Кастрычніцкай рэвалюцыі мы лучымся з усімі патрыётамі думкамі і сэрцамі. Мы схіляем нізка галовы, ушаноўваючы памяць нашых змагароў, якія аддалі сваё жыццё за здзяйсненне ідэалаў Вялікага Кастрычніка. Мы будзем старацца ўсякімі спосабамі ўплываць на беларускую эміграцыю, каб спыніць дапамогу і матэрыяльную падтрымку нацыяналістычнай кучцы, якая выкарыстоўвае беларусаў на эміграцыі для мэтай свайго раскошнага жыцця і нажывы.

Антон з Нясвіжа
і група сяброў беларусаў на эміграцыі.

Не забывайце вялікі дзень

Савецкія людзі святкуюць гадавіну Вялікай Кастрычніцкай рэвалюцыі. Вельмі балюча, што мы не разам з імі адзначаем гэта свята. Я ўспамінаю Кастрычнік на Радзіме, калі разам з блізкімі, сваякамі, роднымі мы святкавалі яго, веселіліся і ўсе былі задаволены. Да пачатку Вялікай Айчыннай вайны мы працавалі, будавалі. Часам бывала цяжка, але было больш хвілін радасці і гордасці.

Цяпер савецкія людзі разам з нашымі бацькамі, братамі, сёстрамі будуць камунізм. І калі хто з нас едзе на Радзіму, то пераконваецца, што яна змянілася непазнавальна.

Наш вялікі народ многа гора вынес на сваіх плячах. Нават магу вам сказаць, што ў старых засталіся сляды пакут на тварох. Але майце на ўвазе, што гэтыя людзі веселішыя за нас, хто жыве за мяжой. Чаму? Таму што ім не трэба непакоіцца пра заўтрашні дзень. Гэтыя людзі многа прыклалі працы для таго, каб пабудаваць гарады і вёскі, заводы і фабрыкі. І вынікі іх працы каласальныя, яны могуць імі ганарыцца.

У нас на Радзіме за 45 год існавання Савецкай улады адбыліся цуды не толькі на зямлі, але і на небе: зляталі ў космас Гагарын, Цітоў, Нікалаеў і Паповіч. Працоўныя ўсяго свету вітаюць савецкіх герояў-касманаўтаў, а таксама савецкіх вучоных і мудрую Кампартыю.

Суайчынніцы за мяжой! У якім бы кутку вы ні былі, не забывайце вялікі дзень Кастрычніка, збірайцеся, гаворыце аб Радзіме.

Я асабіста адзначаю гэтае свята ў сябе дома, у сям'і. Мы збіраемся за сталом, вішнем адзін аднаго. Канешне, гэта не так урачыста, як на Радзіме, але мы радуемся разам з усімі савецкімі людзьмі.

Францыя.

М. ЛЕСНІКОВА.

ПЕРШАЯ Ё СВЕЦЕ

Сорак пяць год назад працоўны люд Расіі звергнуў царскі лад, а разам з ім выгнаў са сваёй зямлі эксплуатацыйнага ўся ўлада перайшла да Савецкай ўлады, гэта значыць, сам працоўны народ пачаў кіраваць сваёй краінай. Такім чынам, была створана першая сацыялістычная краіна ў гісторыі чалавецтва.

Народ атрымаў у спадчыну ад царскага ўрада краіну зруйнаваную, адсталую, непісьменную, з прымітыўнай прамысловасцю і сельскай гаспадаркай. Не паспеў народ адбудаваць сваёй краіны, як выбухнула другая сусветная вайна. І ўвесь цяжар яе зноў мусіў перанесці на сваіх плячах савецкі народ.

Аднак працоўныя не аддалі заваяванняў, якіх дабіліся ў 1917 годзе, разграмілі гітлераўскую ваенную махіну і пачалі зноў будаваць сваю мірную гаспадарку.

У час другой сусветнай вайны фашысты спалілі і знішчылі ўсё тое, што можна было спаліць і знішчыць. Пры адступленні нават рэйкі з чыгуны ўзрываў і вывозілі ў Нямецчыну. І нягледзячы на такія страшныя спусташэнні, савецкі працавіты народ аднавіў сваю гаспадарку і нават заняў першае месца ў свеце ў развіцці навукі і тэхнікі. Недалёкі той час, калі і падабрату Савецкай Саюзу выйдзе на першае месца ў свеце.

За 45 год Савецкай улады пройдзены шлях, на які капіталістычнаму свету спатрэбілася б

450 год. Бо з самай адсталай царскай Расіі паўстала самая перадавая краіна ў свеце — Савецкі Саюз! Папулярнасць Савецкага Саюза ўзраста непамерна ў вачах усю свету. Увесь народ зямнога шара сочыць за поспехамі краіны, дзе працоўны народ кіруе дзяржавай, дзе чалавек чалавеку друг.

Памятны той час, калі ў ЗША прыехала трупа артыстаў з тэатра Майсеева. Зала, якая змяшчае 6 тысяч гледачоў, была перапоўнена на ўсіх канцэртах. Білеты раскупляліся за тры месяцы перад прыездам трупы. І гэта не выпадкова. Усе людзі не могуць надзівіцца, што адсталая царская Расія ператварылася ў краіну, дзе выраслі найлепшыя балерыны і артысты свету, а з людзей працы вышлі найвялікшыя вучоныя.

Адзін амерыканец пасля прадстаўлення гаварыў мне:

— Цікавы гэты савецкі народ. Сягоння балерына лятае, як пяшчотны матылёк, з кветкі на кветку, але няхай заўтра пагражае небяспека іхняй Радзіме — гэта дзяўчына стане з аўтаматам у руках як партызанка або баец, каб абараніць сваю Радзіму ад любога ворага.

А ці гэта не праўда? Савецкі народ — народ міралюбівы і працавіты, але калі хто працягне лапу па яго правы, то ён дасць адпор любому лютаму ворагу.

Янка С.

ЗША.

НА СТАРОБІНШЧЫНЕ

Калектыў настаўнікаў і школьнікаў Чапаўскай сярэдняй школы, пры якой існуе літаратурны музей (кіраўнік музея настаўнік Вячаслаў В. К.), рыхтуюцца да юбілею народнага песняра.

Удзельнікі літаратурнага ўдзелу наведлі музей Якуртыка наведлі музей Якуба Коласа ў Мінску, дзе сустраліся з сястрой паэта Аленай Міхайлаўнай, і цяпер дзеліцца сваімі ўражаннямі з вучнямі ўсіх класаў.

Школьная бібліятэка і літаратурны музей арганізавалі выстаўку твораў Якуба

Коласа і кніг аб ім. Вучні рыхтуюць да юбілею альбом; выпусцілі юбілейную насценную газету. Яны прагледзелі і абмеркавалі кінафільмы «Якуб Колас» і «Першыя выпрабаванні» (паводле трылогіі «На ростанях»).

Прыгожа аформлена выстаўка фатаграфій, якія прыслалі Літаратурны музей Якуба Коласа АН БССР і Інстытут літаратуры АН БССР. Над выстаўкай вялікі партрэт Якуба Коласа.

Сяргей НОВІК-ПЯЮН.

ЧАМУ ЯНЫ ЁСМІХАЮЦА

Спачатку назавём імяны людзей, якіх вы бачыце на здымку. Пачнём, як гэта звычайна робіцца, злева направа: першы з гэтага боку, у першым радзе — шаснаццацігадовы Альдо Пяцілін, побач з ім, так радасна смяецца трынаццацігадовы Юра Пяцілін, далей — на год старэйшы за яго Вася Андрэйчук і апошні ў гэтым радзе — галава сям'і Пяцілінных Георгій Васільевіч.

У другім радзе злева направа: шаснаццацігадовая Ніна Андрэйчук, далей у гэтым радзе маці сям'і Пяцілінных Екацярына Пяціліна, побач з ёй больш пажылая жанчына — Петранеля Каспераўна Яселюнас.

У трэцім радзе маці сям'і Андрэйчук Кацярына Андрэйчук, яе муж Пётр Андрэйчук і Пётр Казіміравіч Яселюнас.

Па прозвішчах відаць, што гэта тры сям'і розных нацыянальнасцей, але лёс іх аднолькавы — бацькі і маці гэтых сямей паехалі або трапілі ў цяжкі час у пошуках работы ў Аргенціну.

— Я выехаў з Літвы яшчэ за Сметонай, — гаворыць Пётр Казіміравіч. — Некалькі хвілін ён не можа супакоіцца ад нахлынуўшых пачуццяў, якія скапіліся за доўгія гады бадзяння за акіянам. — Не думаў, што вярнуся, не думаў...

— Мы вельмі рады, што вярнуліся на радзіму, — выручае мужа Петранеля Каспераўна. — Мы ўбачылі, як тут ёсць, і хочам, каб было так заўсёды...

— А як там?

Пётр Казіміравіч ківае сівой галавой:

— Дрэнна, вельмі дрэнна. Ніколі так дрэнна не было... Больш чатырох месяцаў не атрымліваў пенсіі. Дарагавізна, беспрацоўе. Рабочыя незадаволены. Яны гавораць: нам патрэбен чалавек з барадой.

Заўважыўшы недаўменне ў нашых вачах, Пётр Казіміравіч тлумачыць:

— Такі, як Фідэль Кастрал

Спакойны Пятро Андрэйчук, які прывык цярдліва выстаіваць месяцамі ля варот фабрыкі, у знак згоды ківае галавой. Ён глядзіць на свае дужыя рабочыя рукі:

— Хоць бы рабіць што далі... — гаворыць з украінскім акцэнтам. — І дзеці не вучоныя...

— А вы што скончылі? — пытаюся ў Ніны.

Дзяўчынка сарамліва усміхаецца.

— Нічога не скончыла, — адказвае за яе маці.

— Рабіць рабіла, а вучыць не вучылі, — адказвае, цярэбячы хустачку, Ніна.

Усіх дзяцей радуе, што яны змогуць вучыцца ў Савецкім Саюзе. За некалькі дзён знаходжання ў Брэсце, пакуль афармляліся дакументы, яны аб гэтым даведаліся. І таму яны так усміхаюцца.

Між іншым, жаданне вучыцца ёсць не толькі ў дзяцей. Георгій Васільевіч Пяцілін таксама хоча засесці за вучобу побач са сваімі сынамі. Пяціліна вывезлі гітлераўцы на катаржныя работы ў Германію з Растова, калі яму было семнаццаць год. За дваццаць год знаходжання за акіянам ён набыў спецыяльнасць шафёра. Але гэта, аказваецца, толькі адна назва. Ён умее, як у нас кажуць, «трымацца за баранку». Калі якая няспраўнасць у матары, ліквідаваць яе не можа.

— Гэтакі не вучаць там, на гэта ёсць майстарні, — гаворыць Пяцілін. — Згубіў работу шафёра, і ты нішто. Я ведаю, што мае равеснікі з Растова і вывучыліся, і сталі майстарамі людзьмі за гэтыя гады. Вядома, калі б я яшчэ ў Растове, чаго-чаго, а ўжо сапраўдным шафёрам стаў бы. Зараз дваццаць пачынаць жыццё з тых год, калі яно было парушана гітлераўскім нашэццем.

Фотакарэспандэнт зрабіў гэты здымак на Брэсцкім вакзале на другі дзень пасля прыезду гэтых трох сям'яў у Савецкі Саюз. Пасля афармлення пагранічных дакументаў яны раз'ехаліся ў свае родныя мясціны, уліліся ў адну вялікую сям'ю будаўнікоў камунізма.

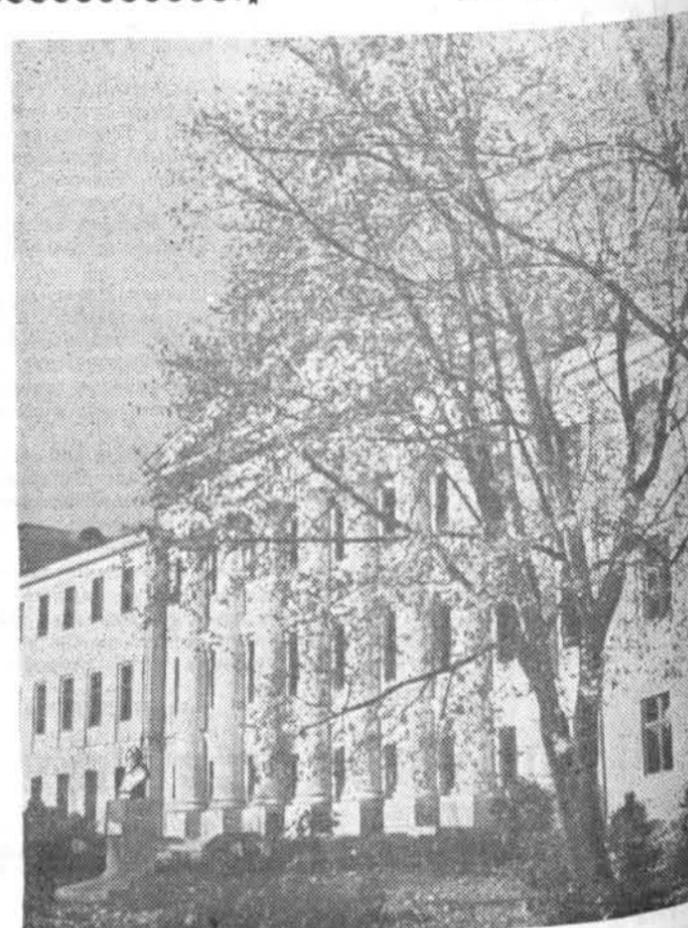
Фота А. Вялікасельца.

НЯСВІЖ. Вось ужо адзінаццаць год нязменна кіруе вядомым у вобласці калгасам «17 верасня» Уладзімір Аляксеевіч Галушка. У арцелі за гэты час адбылося шмат добрых змен. Значна ўмацавалася гаспадарка, узрос жыццёвы ўзровень хлябаробаў, пабудаваны дзесяткі грамадскіх памяшканняў, у тым ліку выдатны Палац культуры. У вёсках з'явіліся новыя дамы, вадаправод, у кватэрах калгаснікаў ёсць радыёпрыёмнікі, тэлевізары, добрая мэбля.

Ва ўсім гэтым значная заслуга Ул. А. Галушкі, якога калгаснікі палюбілі за працавітасць і клопаты аб іх. Яны выбралі яго дэпутатам Вярхоўнага Савета БССР.

Уладзімір Аляксеевіч з'яўляецца актыўным членам Беларускай секцыі Камітэта за вяртанне на Радзіму і развіццё культурных сувязей з суайчынікамі.

Нядаўна ў калгасе адбылося віншаванне Ул. А. Галушкі. Яму споўнілася 60 год. Уладзімір Аляксеевіч атрымаў шмат пісьмаў і тэлеграм. Усе жадалі яму поспехаў і шчасця ў асабістым і грамадскім жыцці. У калгасным Палацы культуры адбыўся канцэрт мастацкай самадзейнасці.

Беларуская сельскагаспадарчая анадэмія ў Горках.

На конкурсе на лепшы твор, напісаны рабочымі — удзельнікамі літаратурных аб'яднанняў Берліна, апавяданне Ганса Шмідта «Мы прайшлі праз смерць» атрымала першую прэмію па раздзелу прозы. Г. Шмідт — рабочы, член літаратурнага гуртка пры кабінце культурнай работы раёна Панкоў.

— Песня «Гнілыя косці», — сказаў правафланговы, кінуўшы галавой салдату, што ішоў за ім. Той перадаў далей. І так да таго часу, пакуль гэтыя бяссэнсавыя словы — «Гнілыя косці» — не дакаціліся да канца ротнай калоны.

— Запявай! — грымнуў нехта ззаду. Запявала задаў тон, а мы, палічыўшы спачатку ціха, пра сябе: «Раз! Два!», потым на ўсю глотку: «Тры! Чатыры!», грымнулі: «Эх, дрыжаць гнілыя косці!»

Страх як хацелася нам сцяваць на гэтай пыкальнай гарачыні! З высока закасанымі рукавамі, з расшпіленымі каўнярамі, пакідаючы за сабой процьму пылу, ішлі мы на новыя пазіцыі недзе каля Арла.

Так, мы спявалі на гэтых пыльных дарогах, спявалі, хоць большасць з нас ужо страціла сваю зухаватасць, і мы былі гатовы хоць сёння прамяняць гэтыя акопы на Усходнім фронце на свае дамы ў Германіі. І ўсё ж мы спявалі аб вайне і стралялі не туды, куды трэба, верачы, аднак, што страляем правільна.

Так, мы цвёрда верылі ў тое, што страляем правільна. А ты, хто не верыў у гэта, хто ведаў, што трэба страляць у іншы бок, тыя маўчалі. Маўчалі, таму што іх асудзілі ваенна-паліцыйным судом і кінулі ў канцэнтрацыйныя лагеры або ў турмы.

Але адзін не маўчаў. Не маўчаў ён і цяпер, калі мы зноў былі на перадавай лініі. То быў наш праціўнік — тыя, каго мы называлі «чырвоныя», «камуністы», тыя, што ляжалі супраць нас у стралковых акопах. Тыя — на чыё жыццё мы замахваліся, тыя, на чыёй зямлі, на чым багацілі павінна была напярэць свае справы наша вялікая Германія. Не — яны не маўчалі!

Тое, што яны абараняюць кожны метр сваёй роднай зямлі, — гэта мы разумелі. Незразумелым было тое, што яны гаварылі нам, звяртаючыся да нашага розуму. Кожную ноч гучалі іх галасы. Яны нараджаліся недзе ў цемры, а потым, узмоцненыя гучнагаварыцелем, пераляталі да нас. Яны гаварылі з намі як рабочыя з рабочымі. Быццам была розніца паміж намі і тымі, каго яны называлі імперыялістамі, якія быццам бы гналі нас на вайну. Гэтыя галасы сцвярджалі, што імперыялізм з'яўляецца нашым агульным ворагам і мы павінны паслаць яго да ўсіх д'яблаў.

У нас і ў камуністаў агульны вораг?.. Не, гэта прапаганда! Але... Хіба не за такія думкі былі аддадзены пад суд некаторыя з нашых таварышаў? Напэўна, у гэтым была нейкая праўда... Інакш нашто нам загадвалі страляць у гэтыя словы, што выплывалі з цемры? Слова нельга забіць. Яно як вецер — пранікае ўсюды і абуджае людзей, калі гавораць праўду і расейваюць туман хлусні. Але чаму яны гаварылі з намі? Чаму?.. Гэта былі першыя сумненні. Часам яны ўзмацняліся, потым забываліся, потым прыходзілі зноў.

Мінула яшчэ адна ноч на Усходнім фронце ў раёне Арла. Дрыжучы ад ранішняй прахалоды, стомленыя ад начной вахты, выпраўзілі мы з нашых аконаў. То тут, то там распальвалі маленькае вогнішча, каб сагрэць на ім у кацялку крыху чаю. Адубелья рукі моцна трымалі метал, што сагрэўся, каб паднесці да губ гаючае пітво.

Было пахмурна. Вільготны туман расцілаўся вакол над памытай ранішняй расой зелянінай. Было ціха, — так ціха, быццам ніколі не было вайны. Здавалася — кожны чалавек хоча спакойна наглядзець гэта

вечна новае абуджанне прыроды.

Але вайна была. Жудасная, няўмольная вайна! Шэсць гады. Дакладна шэсць гады! 13 ліпеня 1943 года.

Страшны грымнуў па ўсёму рускаму фронту. Быццам недзе ў далачыні разявілася нейкая вялікая пашча, выплёваючы смерць і пагбель у гэце страшэннае пекла, якім пачалася падрыхтоўка да вялікага наступлення. Паветра прапахла напаленай сталлю, сонца пацямнела ад дыму снарадаў. Тры дні і тры ночы яны безупынна паласавалі зямлю, пакідаючы на ёй глыбокія шрамы.

Так, у гэты дзень першыя праменні сонца для многіх з нас сталі і апошнімі.

Даволі было папярэджанняў і тлумачэнняў! Цяпер тут былі

Ганс ШМІДТ

МЫ ПРАЙШЛІ ПРАЗ СМЕРЦЬ

магутнасць і сіла, якія сотні і сотні раз гаварылі аб смерці! Рускія прыйшлі сюды, прыйшлі з танкамі і людзьмі, каб знішчыць захопнікаў.

«Планамернае выпраўленне фронту ў раёне Арла» — так праз некалькі дзён паведамлялі нашы газеты і радыё...

Невялікая група палонных нямецкіх салдат рухалася на ўсход з раёна, дзе яшчэ нядаўна быў тыл гітлераўскай арміі. Змардаваныя ў баі, з глыбока запалымі вачыма, мы, цудам вырваўшыся з кашыра апошніх дзён, усё ж жылі!

Павольна падыходзілі мы да нашых былых пазіцый. Яны нагадвалі цяпер ландшафт Мясца. Раўнадушныя, аб'якавыя да жудасных малюнкаў, якія сустракаліся на кожным кроку, спатыкаючыся, ішлі мы па бездарожжы. Мерцвякі? Колькі іх бачылі мы за апошнія дні! Было проста ўжо немагчыма зноў зведаць пачуццё жаху.

Яшчэ сто метраў. Там павінна быць агароджа з дроту, і далей ужо нічога. Гэтае месца, здратаванае снарадамі, умятае гусеніцамі танкаў, усё ж можна было пазнаць.

Яшчэ пяцьдзесят метраў. І раптам мяне апыло як вярэм — міннае поле! Міннае поле! Яно пачынаецца там — за гэтымі пяцідзяткамі метрамі! Нямецкія міны, закладзеныя ў рускую зямлю, каб забіваць і калечыць рускіх людзей!

— Міннае поле! — штурхнуў я свайго суседа. — Мы павінны ісці праз яго!

Сусед адмахнуўся і, цяжка дыхаючы, шыбаваў далей, імкнучыся ступаць па слядах рускага салдата, што ішоў уперадзе. Яго спакой абуралі мяне. Як можна так раўнадушна адносіцца да жыцця, якое нам толькі што падаравалі?

Яшчэ дзесяць метраў!..

— Я скажу пра гэта канвал-

рам! Трэба я што-небудзь зрабіць!

— Заткніся! Што яшчэ можа з намі здарыцца? Рабі як я — ступай па слядах рускага, што ідзе наперадзе. Пстрыкне — адразу ж кладзіся! Толькі хутка. Гэта круглыя міны — усяначынка выбухне над табой.

Значыць яшчэ мала забітых! Яшчэ маглі загінуць і гэтыя рускія салдаты! Тыя, што перасцерагалі нас кожную ноч, каго мы былі абавязаны жыццём, якія не застрэлілі нас у баі. Гэта трэба папярэдзіць! Яны ж былі такімі ж рабочымі людзьмі, як і мы. Я паглядзеў на іх. Вось гэты... можа токар, як і я, цяляр або слесар. Не, яны не павінны памерці!

Як яны гаварылі? «Нямецкія салдаты! Ваш вораг — гэта наш вораг. Ён стаіць за вашай спіной. Змагайцеся супраць разбойніцкага германскага імперыялізму, які гоніць вас у акопы, на смерць, у імя сваіх інтарэсаў! Канчайце вайну!» Не! Не як ворагі размаўлялі яны з намі!

Драцяная агароджа! Пяць метраў далей — міны! Я тузануў за рукаў рускага салдата, які ішоў перада мной:

— Стойце! Не хадзіце далей! Міны!..

— Вас іст? — павярнуўся да мяне рускі, гаворачы на ломанай нямецкай мове. — Вас іст?

Мы спыніліся. Рулі аўтамагтаў пагражальна скіраваліся на нас.

— Вас іст? — яшчэ раз запытаў мяне рускі.

— Міны! Нямецкія міны! — жэстыкулюючы рукамі і паказваючы на зямлю, я безупынна паўтараў: «Міны!»

— А-а, разумею! — твар салдата прасвятлеў і ён палпаў мяне па плячы. — Гут, камрад, гут!

— Вар'ят! — прашыпеў мой сусед. — Цяпер мы павінны будзем ісці першымі, а яны ўсе — за нам! Дрэнь праклятая! Заварыў кашу! Але ты пойдзеш самым першым!..

Пачулася каманда на рускай мове. Нас пастроілі ў адзін рад. Ззаду — шэсць рускіх салдат, потым мы — восем ваеннапалонных, наперадзе — на пэўнай адлегласці — зноў два рускія салдаты. Тыя, што ішлі наперадзе, далі знак — мы былі на мінным полі. Нізка прыгнуўшыся, праглядаючы метр за метрам дарогу, ішлі гэтыя двое рускіх. Яны павінны былі заўважыць тры тоненькія вускія міны, якія пагражаюць смерцю. Прыглядаючыся, пракладалі нам шлях рускія салдаты. Тыя, пра каго фашысцкая прапаганда заўсёды паўтарала нам: «Яны вас заб'юць!» І вось — ледзь адтрымеў бой, як яны зноў ставілі сваё жыццё на карту: дзеля таго, каб уратаваць нас.

І мы прайшлі — прайшлі ўсё!..

Павінны былі мінуць многія гады для таго, каб мы навучыліся разумець, што словы, якія даляталі з-за лініі фронту, былі адрасаваны да нямецкага чалавека, да рабочага ў вайскавай

форме, да таварыша па класу. Да таго, хто павінен быў прайсці скрозь жах баёў, каб зразумець, наколькі справядлівыя былі гэтыя словы. Бо ў ім — нямецкім рабочым, нават тады, калі ішла вайна, калі ён знаходзіўся ў іх краіне як вораг, савецкія таварышы бачылі туго сілу, якая можа пабудоваць міралюбную дэмакратычную Германію.

У нас ужо стала звываем вучыцца ў тых, каго мы раней называлі ворагамі. Цяпер, ужо даўно, мы сталі сябрамі, добрымі сябрамі.

І першы камень у падмурак гэтай дружбы для многіх з нас, можа быць тады несвядома, быў закладзены недалёка ад Арла.

Пераклад з нямецкай С. КУВАЕВА.

ДЗІЦЯЧАЯ ЗДРАУНІЦА

У адным з маляўнічых куткоў Івацэвіцкага раёна, недалёка ад аўтамагістралі Брэст — Мінск, увагу прыцягваюць белыя прыгожыя карпусы. Гэта дзіцячы санаторый «Сасновы Бор».

15 жніўня 1961 года санаторый прыняў першую групу дзяцей. З таго часу ён цалкам аддадзены нашаму падрастаньню пакаленню. Адпачывае тут адначасова па 100 чалавек, з іх 75 чалавек — школьнікі, 25 — дзеці дашкольнага ўзросту. У санаторый створаны ўсе ўмовы для нармальнага жыцця і вучобы дзяцей. Светлыя, прасторныя пакоі аддзелены пад спальні, кла-

сы. Добра абсталявана сталовая. Пастаянную выхавальную работу з дзяцьмі вядуць 12 выхавачаў. Гэта людзі са спецыяльнай адукацыяй, улюбёнай ў сваю высакародную справу.

Для назірання за станам здароўя дзяцей у санаторый абсталяваны фізіятэрапеўтычны і працэдурныя кабінеты, кабінет лячэбнай фізікультуры і рэнтгенаўскі.

У спальным корпусе кожны пакой разлічаны на 2 чалавекі. У пакоях радыё і электрычнасць, халодная і гарачая вада, тут утульна і прасторна. Да паслуг дзяцей —

валессе (калгас «1-е Мая») Маларыцкага раёна і вучань 8 класа Коля Бранько з вёскі Сімановічы (калгас імя Суворава) Драгічынскага раёна — дзеці калгаснікаў.

Тут адпачывае Света Сымова з горада Кобрына, бацька якой загінуў на фронце ў гады вайны, і Сцяпа Антанюк з Брэста, бацькі і маці якога — рабочыя, дачка ўрача з горада Кобрына Наташа Калядка і многія іншыя.

Усяго ж за час, які прайшоў з дня адкрыцця санаторыя, тут вучылася, адпачывала і прайшло курс лячэння больш за 500 дзяцей. Гэта Сцяпа Дацік, вучань 6 класа з вёскі На-

РАДЫЁ

ДЛЯ ЗАХОДНЯЯ ЕУРОПЫ

Слухайце штодзённа нашы радыёперадачы па сярэднеўрапейскаму часу на хвалі 1322 кілагерцаў з 6 да 7 гадзін, з 16.00 да 17.00 з 21.00 да 21.30; на кароткай хвалі 30.83 метраў (ці 9730 кілагерцаў) з 6 да 7 гадзін.

Па нядзелях — на хвалі 30.83 метра і 227 метраў з 8 да 9 гадзін дзін і з 10 да 13 гадзін.

НА БЕЛАРУСКАЯ МОВЕ

па серадах — ад 21 гадзіны 30 мінут па сярэднеўрапейскаму зیمоваму часу на хвалі 50,51 метра (ці 5940 кілагерцаў) і на хвалі 31,48 метра (ці 9530 кілагерцаў) па нядзелях — ад 8 гадзін 30 мінут па сярэднеўрапейскаму зیمоваму часу на хвалі 30,83 метраў.

ДЛЯ ЗША І КАНАДЫ

Слухайце штодзённа нашы радыёперадачы па нью-йоркскім часу з 19.30 да 20.30 на хвалі 31,04 метра (ці 9665 кілагерцаў), 31,23 метра (ці 9605 кілагерцаў), 41,15 метра (ці 7290 кілагерцаў).

НА БЕЛАРУСКАЯ МОВЕ

Па суботах — ад 20 гадзіны 20 гадзін 30 мінут па нью-йоркскім часу на кароткіх хвалі 31,04 метра (ці 9665 кілагерцаў), 31,23 метра (ці 9605 кілагерцаў), 41,15 метра (ці 7290 кілагерцаў).

ГАВОРЫЦЬ МІНСКІ

50,51 метра, 31,48 метра. На гэтых хвалях, пачынаючы ад зیمовы перыяду, пачынаючы ад радыё пачало весці перадачы праз радыёстанцыю «Савецкая Беларусь» для суайчынікаў Беларусі. Якія знаходзяцца за мяжой. У якасці знаходзяцца перадачы ўвечар ад 10 гадзін 30 мінут веча на сярэднеўрапейскаму зیمоваму часу.

НАШ АДРАС
Мінск, Ленінскі праспект,
Дом друку. Рэдакцыя газеты
«Лас Радзімы».
РЕДАКЦЫЯНАЯ КАЛІЯ